

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto sivistys- ja tiedejaostolle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry. kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavammin lausuntonaan seuraavaa:

- Aloituspaiikkojen nostamiselle on edelleen tarve, mutta lisäämistä ei pidä jatkaa, jos rahoitus on puutteellista.
- Yliopistojen rahoituksen tulisi olla ennustettavaa, vakaata ja pitkäjänteistä jotta yliopistokoulutukselle ja tutkimukselle asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa.
- SYL pitää hyvänä EU:n elpymis- ja palautumisvälineen kohdistamista koulutukseen ja tutkimukseen.

Pääluokka 29: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

SYL keskittyy lausunnossaan pyydetysti korkeakouluopetukseen ja tutkimukseen (29.40); Koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan rahoituksen tilanne ja kehitysnäkymät, ml. EU:n elpymisrahaston varojen hyödyntäminen sekä yliopistojen aloituspaikkalisäykset.

Yleistä

SYL pitää hyvänä EU:n elpymis- ja palautumisvälineen kohdistamista koulutukseen ja tutkimukseen, vaikka se onkin vain osa Suomen saannosta. Nuorten ikäluokkien koulutustaso on jäämässä alemmaksi kuin 1970-luvun lopulla syntyneiden ikäryhmien. Uutta luovan elpymisrahoituksen tulee siksi kohdistua nuorten ja opiskelijoiden tulevaisuuden näkymiä parantaviin toimiin. Koronaviruspandemia on entisestään kiihdyttänyt työn murrosta ja korostanut korkeakoulutuksen merkittävyttä. **Korkeakoulutettujen määrän lisäys tulisi tapahtua vahvistamalla yliopistojen perusrahoitusta, mutta niin sanotun hakijasuman purku vaatii myös täsmätoimia.**

Aloituspaiikkalisäykset

Elpymis- ja palautumisvälineen 15 miljoonan euron lisäys aloituspaikkoihin on tervetullut. SYL kuitenkin huomauttaa että myös tavoite kansainvälisten opiskelijoiden määrän kolminkertaistamisesta vaatii lisää aloituspaikkoja. **SYL kannattaa aloituspaikkojen lisäämistä riittävällä rahoituksella, mutta suhtautuu varauksella vajaasti resursoituihin lisäyksiin.**

SYL kantaa huolta puutteellisesta noin 6000 euron per aloituspaikka keskiarvorahoituksesta todellisten kustannusten ollessa lähempänä 10 000 euroa mm. Unifin, Arenen ja Sivistystyönantajien arvioiden mukaan. **SYL pelkää aloituspaikkojen vajaan rahoituksen näkyvän pidemmällä tähtäimellä annettavan yliopistokoulutuksen laadussa.** Korkeakoulujen on kyettävä tarjoamaan laadukas opetus ja ohjaus jokaiselle opiskelijalle, mikä edellyttää riittävästi resursseja mm henkilöstöön ja opetusvälineisiin.

Suuri osa yliopisto-opiskelijoista voi huonosti jo ennen koronaa, ja pandemia on kärjistänyt tilannetta. **Yliopistojen on kyettävä tarjoamaan laadukas opetus ja ohjaus jokaiselle opiskelijalle. Se vaatii riittävästi resursseja henkilöstöön ja opetusvälineisiin.** Koulutustason nostaminen koulutuksen laadun kustannuksella ei ole järkevää politiikkaa. Mikäli poliittista tahtoa rahoituksen lisäämiseen ei löydy, on syytä harkita myös aloituspaikkalisäysten jäädyttämistä.

Yliopistojen rahoituksen pitkäjänteisyys

SYL pitää hyvänä panostuksia korkeakoulutukseen ja tutkimukseen sekä perusrahoituksen nostamista kustannustasoa vastaavasti (yliopistoindeksi). **Samoin SYL pitää tervetulleena sitä, ettei Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen vaikutuksia kohdisteta yliopistokoulutukseen.**

Erityisesti tiederahoitus vaatii pitkäjänteisyyttä. Vaikka Suomen Akatemian valtuuteen kohdistuukin elpymis- ja palautumistukivälineestä 40,5 miljoonaa euroa, uhkaa Veikkaus Oy:n tuottojen pysyvä väheneminen tutkimuksen pitkäjänteistä rahoitusta edelleen.

SYL katsoo, että yliopistojen aloituspaikkoja tulisi rahoittaa ennakoitavasti ja pitkäjänteisesti nykyisen hankemaisen rahoituksen sijaan. Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko asettaa tavoitteen nuoren ikäluokan 50% korkeakoulutusasteesta vuoteen 2030 mennessä, tämä tarkoittaisi noin 100 000 uutta tutkintoa, eikä tätä tavoitetta ole mahdollista saavuttaa ilman ennustettavaa, pitkäjänteistä ja vakaata yliopistorahoitusta.

Opintotuki

Pyydetyn lausunnon ohella SYL kiittää suunnitellusta opintotuen tulorajojen määräaikaisesta korotuksesta sekä opintolainahyvitykseen koronapandemian vuoksi jo tehdyistä poikkeuksista, joilla on vaikutuksia myös valtion talousarvioon. Kumpikin niistä on tarpeellinen. **Tulorajojen suhteen SYL huomauttaa, että korotus olisi välttämättä säädettävä vakituiseksi, sillä tulorajat ovat jääneet pahasti jälkeen ja korotuksen tarve on siksi pysyvä.**

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

Annika Nevanpää
puheenjohtaja

Sonja Raitamäki
pääsihteeri

Lisätietoa:

Koulutuspolitiikan asiantuntija Jani Kykkänen, 041 515 2230, jani.kykkänen@syl.fi